

DOMPROSTEN I TØNSBERG
David Gjerp

Tønsberg, 30.11.2006

Kultur- og kirkedepartementet
Kirkeavdelingen.
Postboks 8030 Dep.
0030 OSLO

dok 151

Jr.nr. 373/06.

Date *200604669* 01.12.06

Kode *Ki-501*

HØRINGSUTTALELSE FRA DOMPROSTEN I TØNSBERG
NOU 2006: 2 "Staten og Den norske kirke" (Høringsfrist 01.12.2006)

1.

Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

1.1. **Full religionsfrihet,**

- som innebærer den enkeltes rett til å ha den religion/livssyn en ønsker,- og fritt å kunne utøve denne i det offentlige rom både som individ og i fellesskap.

1.2. **Full likestilling mellom tros- og livssynssamfunn**

- som innebærer like rettigheter og rettferdig fordeling av økonomiske tilskudd ut fra det antall medlemmer det enkelte tros- og livssynssamfunn har.

1.3. **Staten har et tydelig ansvar,**

- for at religion og livssyn verdsettes høyt som viktige verdier som det store fellesskap er villig til å hegne om og legge til rette for. Staten kan i så måte ikke stille seg nøytral til hvorvidt utøvelse av religion og livssyn skal understøttes.

2.

Den norske kirke som statskirke.

Bør fortsette,- men med en videreføring av den reformprosess som er påbegynt med en gradvis organisatorisk løsrivelse mellom Den norske kirke og staten.

Vi mener det er klokt å gå langsomt frem i en prosess som involverer så mange følelser i det norske folk. Vi kan gi prosessen tid også fordi de grunnleggende prinsipper under pkt. 1 kan ivaretas med nåværende kirkeordning. Det at vi har en tusenårig tradisjon som et kristent land, og at 85% av det norske folk er medlemmer av ett og samme kirkesamfunn, trenger ikke å danne et motsetningsforhold til menneskerettighets-prinsippene. Etter vårt syn representerer ikke nåværende kirkeordning noen trussel mot religions- og livssynsfriheten. Nåværende kirkeordning representerer heller ikke, så langt vi kan se, noen negative økonomiske konsekvenser for de andre tros- og livssynssamfunn, da Norge med hensyn til slike tilskuddsordninger ligger helt i forkant i europeisk sammenheng.

Vårt primære syn er at det norske folk er best tjent med at nåværende kirkeordning opprettholdes enda en tid. Land og folk har de siste ti-år gjennomgått store endringer mot et pluralistisk og flerkulturelt samfunn. For mange har Den norske kirke i sin nåværende form gjennom dette virket samlende og gitt en opplevelse av trygghet, tilhørighet og identitet. En endring av nåværende kirkeordning kan i en gitt situasjon

- Sammen vil vi gjøre Kristus kjent, trodd, tilbedt og etterfulgt -

Adresse:
Storgt.52
3126 TØNSBERG

Telefon
33374700/20 - 95238006 - Fax: 33374701
E-post: domprosten@tonsberg.kirken.no

Domprosten privat:
Georg Martinsensvei 5.
3117 TØNSBERG

føre til oppløsning av Den norske kirke i flere mindre grupperinger, - noe som kan medføre at det brede lag av folket mister tilhørighet til den kirke de er døpt inn i. Med den frihet og selvstendighet Den norske kirke i dag har som trossamfunn og bekjennelseskirke, kan vi vanskelig se at det fra kirkens side skulle være helt presserende behov for å foreta dette skille akkurat nå.

Vi tror derfor heller på en fortsatt videreføring av reformprosessen innenfor statskirkeordningen de nærmeste år. Dette kan for eksempel skje ved at prosteutnevnelser ikke lenger legges til Kongen i Statsråd, men overføres til kirkens egne organer. Prostene vil da heller ikke lenger være embetsmenn som i dag. Gjennom den betydelige prostereform som pågår tillegges landets proster et klart definert lokalt og regionalt kirkelig lederskap, som står tydelig nærmere lokalmenighetene, de kirkelige råd og de kirkelige ansatte enn tidligere. Når det gjelder bispeutnevnelser må det nedfelles skriftlig at Kongen i statsråd må være forpliktet på å utnevne én av de tre som i avstemningen har fått flest stemmer. I opptellingsprosessen må det utvikles helt entydige regler om hvordan de ulike stemmer skal vektlegges, slik at det endelige resultat i etterkant ikke kan være gjenstand for noen diskusjon.

3.

I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

I Grunnloven,- men med en gjennomgang og justering av Grunnlovens § 2, 12 og 16.

Dette bør kunne gjøres uten at statskirkeordningen som sådan forstås som opphevet. Det er en selvfølge at Grunnlovens §2 andre ledd andre punktum (setningen om oppdragerplikt) oppheves, - men vi ser ingen grunn til at alle punkter som omhandler Den norske Kirke i Grunnloven nødvendigvis bør oppheves. Når det gjelder § 12 andre ledd, bør det også her være mulig å finne ordninger som ivaretar den enkeltes integritet.

4.

Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

Offentlig finansiering uten medlemsavgift.

Innføring av en medlemsavgift vil virke svært negativt, - og skape et inntrykk av at kirken setter sine tjenester "ut på anbud". Det er viktig for kirkens og evangeliets troverdighet at alle medlemmer kan oppleve å bli betjent gratis av den kirke de tilhører. En kan imidlertid vurdere å innføre en såkalt "frivillig kirkegave" som kan bidra til bedring av den lokale kirkes økonomi i utføring av ulike tjenestetilbud.

Finansieringen må bygge på en tydelig uttalt politisk vilje til å gi Den norske kirke og de ulike tros- og livssynssamfunn gode økonomiske rammer. Denne finansiering kan gjerne fordeles mellom stat og kommune etter den nøkkel som Gjønnesutvalgets flertall legger opp til.

Av hensyn til kommunenes økonomi må det være helt avgjørende at staten overfører

- Sammen vil vi gjøre Kristus kjent, trodd, tilbedt og etterfulgt -

midler til kommunene når det gjelder vedlikehold av landets stavkirker og middelalderkirker. Som eksempel fra mitt eget prosti kan nevnes at Andebu kommune med 5000 innbyggere har ansvar for vedlikehold av én stavkirke og to middelalderkirker!

5.

Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

Kfr. Svar til spr. 2.

Selv om statkirkeordningen opprettholdes kan en allikevel se nærmere på en reform av valgordningen. Det må være en målsetting å øke oppslutningen om valg til menighetsråd. Dette kan for eksempel gjøres ved å knytte det opp mot stortingsvalg. Uavhengig av nåværende kirkeordning kan en også se nærmere på spørsmålet om direkte valg til kirkens besluttende organer.

6.

Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i §2 i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

Kfr. Svar til spr. 3

7.

Hvem bør ha ansvar for gravferdsforvaltningen?

Den lokale kirke / Kirkelig fellesråd

Kirken har vist seg som meget kompetent til å forestå gravferdsforvaltningen. Undersøkelser viser at et overveldende flertall er fornøyd med dette. De fleste gravlunder i vårt land ligger også fysisk i tilknytning til kirkehus,- og ca 95% av alle gravferder/bisettelser skjer i kirkelig regi. Hvis Den norske kirke/Kirkelig fellesråd forestår gravferdsforvaltningen må dette forstås som et oppdrag kirken påtar seg som en tjenesteyting til hele samfunnet og alle grupper tros- og livssyn. Det kreves her særlig bevissthet på å legge til rette for gravplasser og gravskikker for avdøde av andre religioner.

8.

Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret.

Det er en selvfølge at det enkelte sogn står som eier av sitt/sine kirkebygg,- og selv er selvstendig rettssubjekt.

- Sammen vil vi gjøre Kristus kjent, trodd, tilbedt og etterfulgt -

David Gjerp

Det er like selvfølgelig at det enkelte sogn ikke kan ha økonomisk mulighet til å kunne vedlikeholde sitt/sine kirkebygg. Det må derfor være en forutsetning at dette er fellesskapets oppgave (= kommunen med evt. statlige overføringer). Ikke desto mindre fordi våre kirkebygg i stor grad er identiske med våre fremste kulturskatter, - noe som er til glede for hele fellesskapet og ikke bare dem som jevnlig deltar i gudstjeneste- og menighetsliv.

Konklusjon:

Som det fremgår av mine svar har jeg så langt konkludert med at tiden ennå ikke er klar for et skille mellom stat og kirke i Norge. Gjønnesutvalgets mellom-modell har mange gode ansatser, og vil antagelig bli en modell en kan bygge videre på om noen år. Foreløpig inneholder den for mange usikkerhetsfaktorer, blant annet med hensyn til den politiske vilje til å nedfelle en særlov og hvilken beskyttelse en slik eventuell særlov vil ha for den politiske sammensetning av kommende storting.

For meg er det tre avgjørende faktorer:

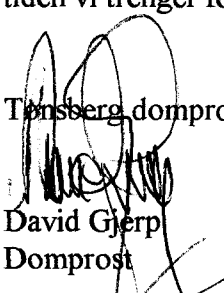
1.
Jeg kan ikke se at tros- og livssynsfriheten trues av nåværende kirkeordning.
2.
Jeg opplever at dagens kirkeordning gir Den norske kirke tilstrekkelig handlingsrom og frihet som et trossamfunn og en bekjennelseskirke.
3.
For det norske folk, hvorav 85% er døpt inn som medlemmer i Den norske kirke, vil nåværende kirkeordning fortsatt gi den beste tilhørighet og opplevelse av himmel over livet i hverdag og helg, i glede og i sorg.

Spørsmålet blir til slutt når en endring av kirkeordning vil være moden?

Da kan det være naturlig å minne om det store forlik mellom kirke og stat, biskop og konge som skjedde under den berømte "Sættargjerden" i Tønsberg i år 1277. *"Dette året samlet kongen landets fremste geistlige og verdslige stormenn i Tønsberg for å oppnå en fast ordning av forholdet mellom stat og kirke. Ved dette forliket oppga erkebiskopen kirkens krav fra 1160-tallet om kongevalg og kirkens lenshøyhet over kronen. Til gjengjeld fikk kirken full geistlig domsrett og betydelig økonomiske innrømmelser". (Arne Odd Johnsen: "Tønsberg gjennom tidene")*

Om 20 år (år 2027) feires 750-årsjubileet for dette forliket i Tønsberg. Kanskje det er tiden vi trenger for å avklare alle sider ved et så avgjørende valg for land og folk?

Tønsberg domprosti, 29.november 2006.

David Gjerp
Domprost

- Sammen vil vi gjøre Kristus kjent, trodd, tilbød og etterfulgt -

Adresse:
Storgt.52
3126 TØNSBERG

Telefon
33374700/20 - 95238006 - Fax: 33374701
E-post: domprosten@tonsberg.kirken.no

Domprosten privat:
Georg Martinsensvei 5.
3117 TØNSBERG

Staten og Den norske kirke – Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans:

Type høringsinstans

- ☐ Kommune
- ☐ Menighetsråd/kirkelig fellesråd/bispedømmeråd
- ☒ Prost/biskop
- ☐ Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- ☐ Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- ☐ Annen offentlig instans
- ☐ Annen privat instans

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Svar:

Se Vedlegg.

2. Den norske kirke som statskirke:

- ☒ Bør fortsette
- ☐ Bør avvikles
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- ☒ Grunnloven
- ☐ Egen kirkelov vedtatt av Stortinget
- ☐ Lov om trossamfunn
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- ☐ Gjennom medlemsavgift
- ☐ Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- ☐ Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- ☒ Offentlig finansiering uten medlemsavgift
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- ☐ Valgordningene bør være som i dag
- ☐ Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttende organer
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelle andre ordninger:

Se vedlegg.

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

- ☐ Ingen tillegg
- ☐ De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene
- ☐ Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget
- ☐ Det humanistiske verdigrunnlaget
- ☐ At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelt annet:

Se vedlegg

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- ☒ Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellesråd)
- ☐ Kommunen
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- ☐ Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- ☒ Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret
- ☐ Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare